

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülete

8200 Veszprém, Jutasi út 18/2.

VIII. évfolyam 2011/1. sz.

Kedves Kollégák, az EKE Hírlevél ez évi első számában ismét olvashatnak az elmúlt hónapok könyvtárainkat érintő eseményeiről. Reméljük, hogy mindannyian találnak hasznos információkat a publikált írások között.

A következő Hírlevél összeállításában is számítunk a Kollégák együttműködésére.

Címünk:

Sapientia Könyvtára: biblio@sapientia.hu

JELENTÉS

A MAGYARORSZÁGI EGYHÁZI ÉS FELEKEZETI KÖNYVTÁRAK SZAKFELÜGYELETI VIZSGÁLATÁRÓL

Pannonhalma, 2011. január 10.

Kedves Kollégák!

■ Áldásos újesztendőt kívánok, a szívekbe békét, a mindennapokhoz erőt és kedvet minden Kollégának!

Leveletem az egyházi könyvtárak **szakfelügyeleti vizsgálati** munkájával kapcsolatban írom.

A közművelődési könyvtárak (községi és városi könyvtárak) 2002 óta folyamatban lévő általános és minőségi szakfelügyelete után a kulturális minisztérium – akkor még NKÖM - **2006-ban elkezdte** az egyházi könyvtárak szakfelügyeletének megszervezését. A 2006-ban elindult vizsgálat az egyházi oktatási intézmények könyvtárait nem terjedt ki, azok vizsgálata más-más programok szerint folyik.

A szakfelügyeleti vizsgálatokról szóló **éves jelentéseket közzétettük** a szaksajtóban, ill. interneten. A kísérleti évről

(2006) szóló jelentés a Könyv, Könyvtár, Könyvtárosban és az EKE honlapján is olvasható. A 2006. és 2008. közötti időszakról szóló ismertető egy nyomtatott kiadványban is megjelent, valamint olvasható az EKE honlapján is. Ugyancsak olvashatók az EKE megújulásra váró honlapján a 2006., 2007. és a 2008. évről szóló éves jelentések. **A 2009. és 2010. évről szóló éves jelentést csatolva küldöm**, remélhetőleg lesz helye majd az EKE megújuló honlapján.

Magyarországon az egyházi közép és felsőoktatási intézmények könyvtárait kívül kb. 40 egyházi-felekezeti könyvtár található. 36 intézményről biztosan tudható, hogy könyvtárként működik, 4 státusza bizonytalan. **2006 és 2009 között évente 5, illetve 2010-ben 7 egyházi**

könyvtár ellenőrzését végeztük el eddig, összesen 27 könyvtárban jártunk már.

A munka **2011-ben** is folytatódik; idén 5 **könyvtárat** szeretnénk meglátogatni: 4 katolikus egyházmegyei könyvtárat: **Székesfehérváron, Szombathelyen, Vácott és Pécsen** és a szerb ortodox egyházmegyei könyvtárat **Szentendrén**.

A fenti könyvtárak fenntartói **hivatalos értesítő levelet** kapnak majd a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Könyvtára osztályától, mint vezető szakfelügyelő magam is megkeresem az adott könyvtárak fenntartóit, ill. a könyvtárvezetőket.

Egyházi könyvtárakban dolgozó munkatársak közül hat könyvtárosnak van szakértői engedélye, közülük hárman kaptak eddig felkérést-megbízást a szakfelügyeleti munkára. (Ásványi Ilona – vezető szakfelügyelő – pannonhalmi Főapátsági Könyvtár, Kövécs Ildikó – Gál Ferenc Hittudományi Főiskola Könyvtára, Szeged, Baranya Péter – Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola Könyvtára – szakfelügyelők.)

A kijelölt könyvtárakban **alapvizsgálatot és minőségi vizsgálatot** végzünk. A vizsgálat során a Könyvtári Intézet honlapján elérhető, aktuális, a más könyvtár-típusokban használt kérdőívekkel lényegében megegyező kérdőíveket használjuk.

A szakfelügyeleti vizsgálat a vizsgálati **kérdőívek kitöltésével, beszélgetés** alapján és a **könyvtár működésének megfigyelésével** történik, mely tapasztalatokat szövegesen összegzik a szakfelügyelők. A szakfelügyelők – ahol erre lehetőség van -

a vizsgálat előtt **áttanulmányozzák** a könyvtár működésével kapcsolatos dokumentumokat. A vizsgálatot végző szakfelügyelők az elmúlt időszakban a legtöbb helyen **találkoztak a fenntartó képviselőjével** is.

A **vizsgálat után** a vezető szakfelügyelő összesíti a kérdőíveket és megírja a jelentést. A kitöltött kérdőíveket, a szakfelügyelők jelentését, a vezető szakfelügyelő összegzését a vezető szakfelügyelő küldi meg a fenntartónak és a könyvtárosnak véleményezésre, és a könyvtárvezető és fenntartó véleményével kiegészített anyagot juttatja el a minisztériumnak.

Az egyházi könyvtárakban 2006-ban elindult **szakfelügyeleti vizsgálatok „a könyvtárra” mint intézményre vonatkozó jellemzőket vizsgálják**, a közfeladatiság, a közművelődés, a közgyűjteményi jelleg szempontjából. Az említett jellemzők a különböző könyvtár-csoportoknál különböző módon valósulnak meg, tehát az egyházi könyvtárak csoportja esetében is sajátos módon. A sajátosságok a gyűjteményi jellemzőkben, a szolgáltatásokban, a nyitva tartási adatokban, az olvasóforgalommal kapcsolatos mutatókban, a személyi feltételekben, számítástechnikai fejlettségben stb. mutatkoznak meg.

Kövécs Ildikó és Baranya Péter nevében is köszönöm a Kollégák együttműködését, amit az elmúlt években tapasztalhatunk és kérem, hogy az elkövetkezendőkben is dolgozzanak együtt velünk.

Ásványi Ilona

MOKKA-R TAGOZATI KÖZGYŰLÉS

Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára

2010. december 17.

2010. decemberében az MTA könyvtárában rendezték a szakos évi MOKKA-R tagozati gyűlést. Ebben az évben három könyvtár kérte a felvételét a tagozatba:

- Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola Könyvtára,
- Nyíregyházi Evangélikus Kosuth Lajos Gimnázium Könyvtára,
- Németh László Városi Könyvtár.

A gyűlés egyhangúlag elfogadta a jelentkezéseket. Ezután a tagozat vezetői ismertették a 2010-es évben elvégzett munkát.

A MOKKA-R adatbázisban 175.937 rekord érhető el, amely a tavalyi évhez képest 10.000 tételnyi gyarapodást jelent. A Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartásában (Bibliotheca Vetus Hungariae) 176.364 bibliográfiai leírás szerepel. Ezt a két nagy adatbázist egészíti ki a MOKKA-R által működtetett kéziratkatalógus, amelyben 16.461 tétel található.

2010 során elkészült a muzeális nyilván tartó rendszer új felülete, amely egyértelműen elkülöníti azt a MOKKA-R rendszertől.

(<http://www.eruditio.hu/lectio/mkdny>)

A muzeális dokumentumok nyilván tartásába be lettek töltve a Szirén integrált rendszer közös katalógusában megtalálható rekordok. A Szirén integrált rendszer tulajdonosával, a Szirénlib Bt-vel (2458 Kulcs, Arany J. u. 38.) a MOKKA-R szerződést kötött a rekordok átadásáról.

A Könyvtári Intézet honlapjáról elérhetővé vált a régi nyomtatványok bibliográfiai leírásával foglalkozó szabályzat (KSZ/6).

(http://www.ki.oszk.hu/107/e107_files/downloads/ksz6.pdf) A MOKKA-R ezt a dokumentumot tekinti a közös katalógus katalogizálási szabályzat kiindulásának.

Könyvtörténeti kutatások megkönnyítésére a MOKKA-R 2010-ben is biztosította a szerkesztőfelületét. Ez internetkapcsolat nélküli számítógépeken való fel dolgozó munkát könnyítette meg.

Hegyi Ádám

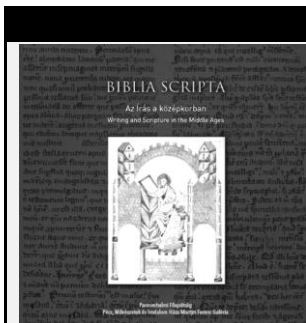
ÚJDONSÁG

[szerk. Dénesi Tamás ; szöveg Bánhegyi Miksa, Dejsics Konrád, Dénesi Tamás, Érszegi Géza, Madas Edit]

Biblia Scripta : az írás a középkorban =
Writing and Scripture in the Middle Ages.

Pannonhalmi Főapátság

Pannonhalma, 2010.

HAGYOMÁNY, EGYSÉG, KORSZERŰSÉG

Kiadvány az EKE 15 éves jubileuma alkalmából

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülése alapításának tizenötödik évfordulóján Budapesten, a Ráday Kollégium Dísztermében tartotta jubileumi konferenciáját. Az eseményen elhangzott előadások anyagát gyűjtötte össze egy kötetbe az egyesület akkor hivatalban lévő elnöke, Gáborjáni Szabó Botond, a Debreceni Református Kollégium gyűjteményi igazgatója.

Az írások, melyek a határon túli és inneni magyar kultúra egységét hirdetik, részben történeti jellegűek, részben pedig az aktuális technikai kérdésekről, folyamatban lévő munkálatokról és a jövőre vonatkozó tervekről szólnak.

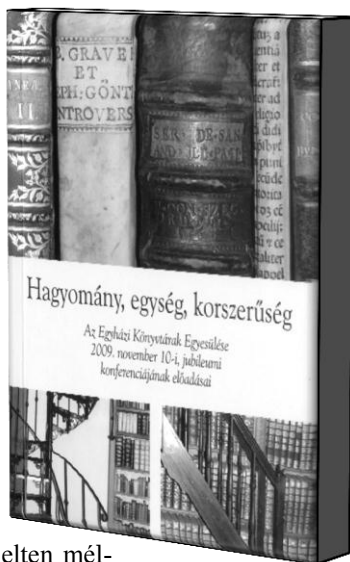
Az elnöki előszó kiemelten méltatta az egyesületet létrehozó Bánhegyi Miksa tevékenységét, és összegezte az EKE jellemzőit. A titkári majd elnöki szerepet is ellátó Ásványi Ilona az EKE tizenöt éves múltjára tekintett vissza. Monok István a kora újkori egyházi könyvtárak állományát vizsgálta meg a korszerűség szempontjából, figyelembe véve a köz- és egyháztörténeti vonatkozásokat, arra is figyelmeztelve, hogy azok a szellemi áramlatok, amelyeket manapság haladónak ítél a szakirodalom, azok a

saját korokban többnyire a tudományos-ság mellékágának számítottak. Szelestei N. László olyan forráscsoportok tudományos értékére és irodalmi kvalitásaira hívta fel a figyelmet, amelyek a szekularizáció következtében kívül rekedtek a tudományos vizsgálat körén. Az egyesület közhasznú megítélése szempontjából valóban sorsdöntő kérdés: miért mellőz az irodalomtörténeti kánon számtalan, egyébként kiváló irodalmi színvonalon megírt művet pusztán vallási tematikája miatt?

Rozsondai Marianne tanulmánya uralja a kötet mintegy negyedét. Könyvészeti adatokban gazdag írása az Akadémiai Könyvtár őnyomtatványtárának állományát dolgozta fel, a teológiai vonatkozások statisztikai kimutatásával tanúskodva a magyar kultúra egységéről. Tóth Gergely

az evangélikus tudós-tanár, Bél Mátyás életének különböző szakaszaiban készült könyvjegyzékeket vizsgálta meg. A lajstromok nyomán kirajzolódott Bél Mátyás érdeklődésének és tudományos céljainak módosulása, finomodása.

A történeti jellegű értekezések után a kötet második fele a jelen kérdéseivel foglalkozik. Kurta József írásából az erdélyi református könyvtárak 1920 utáni államosításának és az 1990 utáni visszaigénylésének történetét és bonyodalma

ismerhetjük meg. A felvázolt kép csöppet sem megnyugtató: a román állam ellenállása többször is megtörte az egyházkerületek ez irányú fáradozását, néhány esetben pedig maga a fenntartó hagyta veszni egykori örökségét.

Horváth József a Pápai Református Gyűjteményekben folyó, példaszerű tudományos kutatásokból eredő kiadványokat tekinti át írásában.

Az egyházi könyvtárakban zajló digitalizálási folyamatokat és tendenciákat mutatja be Oláh Róbert a kezdetektől napjainkig. A jelentős kulturális örökséget őrző, forrás- és munkaerőhiánnyal egyszerre küzdő egyházi gyűjtemények 800 digitalizált dokumentumát leginkább egy biztató kezdet jeleként értelmezhetjük.

Az egyházi gyűjtemények egyik „húzó ágazata” lehetne a kulturális turizmus. Löffler Erzsébet tanulmányában az Egri Főszékesegyházi Könyvtár turisztikai eseményeiről és lehetőségeiről számol be, míg Baranya Péter az egyházi könyvtárak közös katalógusának és portáljának lehetőségeit ismerteti meg az olvasóval.

A jubileumi kötet hasznos olvasmányul szolgálhat nemcsak az egyházi gyűjteményekben dolgozóknak, hanem az egyházi könyvtárak iránt érdeklődő olvasóknak is.

Kovács Teofil

Tiszántúli Református Egyházkerület
Nagykönyvtára

PRO DOCTRINA THEOLOGIAE

emlékérmeket kapott a 80. születésnapját ünneplő

Professor Emeritus GOJÁK JÁNOS

a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola nyugalmazott tanára

2011. január 20-án a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola Dísztermében 80. születésnapja alkalmából a főiskola Szenátusa köszöntötte **Professor Emeritus Goják Jánost**, a főiskola nyugalmazott tanárát. Az ünnepi ülésen a Szenátus megalapította a **Pro Doctrina Theologiae** emlékérmeket, azok kitüntetésére, akik több évtizeden át kiemelkedő színvonalú munkát végeztek a keresztény teológia és filozófia magas szintű oktatása, széles körű terjesztése, illetve társa-

dalmi képviselése terén. Majd az emlékérmeket a szociálteológia magas fokú műveléséért és oktatásáért, a II. Vatikáni Zsinat tanításának széles körű ismertetéséért és értelmezéséért, a katolikus egyház társadalmi tanításának kifejtéséért és képviseléséért, több évtizedes teológiai munkásságának elismerésül elsőként Goják Jánosnak adományozta.

Boda Miklósné

Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola

Könyvtára

PÁLYÁZATI BESZÁMOLÓ

AZ ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ – ZSIDÓ EGYETEM KÖNYVTÁRÁNAK KORSZERŰSÍTÉSÉRŐL

2010. novemberében adott be a következőben egy egész polc sor indult könyvtárunk egy pályázatot a meg és dőlt rá a szembelevők, illetve a Rothschild Foundation-hoz 'Improvement of Library Protection and Security System & Storage Furnishing' címmel. A pályázattal a célunk a raktár galériáján lévő roskatag fapolcok lecserélése, illetve az áruvédő rendszerünk korszerűsítése volt. Januárban kaptuk meg a hivatalos értesítést arról, hogy az igényelt összegnek a felét, £4,400-ot nyertük meg. Ezek után az eredeti tervek kissé módosultak, az egész összeget a raktári polcok cseréjére fordítjuk, tekintve, hogy már veszélyes állapotok uralkodnak ott - tavaly ősszel egy óvatlan mozdulatom

polcok időközönként spontán kifordulnak a helyükről és borítják a padlóra terhüket -, a munkálatokat nyár elején, a szorgalmi időszak után szeretnénk elkezdni, a galéria kiürítésével, és reményeink szerint már rendezettebben (kereshetőbben) kerülhetnek vissza a dokumentumok a helyükre. Tekintettel, hogy ezek a munkálatok a raktárunk jelentős részét érintik, így ezen

időszak alatt csak korlátozott szolgáltatásokat tudunk olvasóink részére nyújtani.

Popovics Dávid
OR-ZSE Könyvtára

ÚJDONSÁG

Finta Gábor (Szerk.):

„...friss szellő eleven virágból...”:

Versértelmezések Sipos Lajos tiszteletére

Pázmány Péter
Katolikus Egyetem
Bölcsész tudományi Kar

Piliscsaba, 2010.

ÚJDONSÁG

Szelestei N. László:

Eszmék és arcok a 18. századi Magyarországról
(Historia litteraria, 26)

Universitas Kiadó

Budapest, 2010.

MEGÚJUL A GYÖNGYÖSI FERENCES KÖNYVTÁR

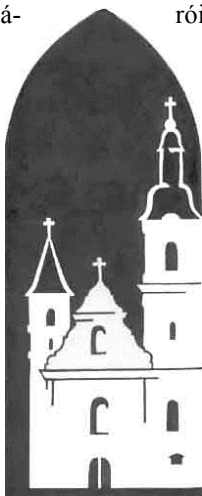
Talán már régi keletű szokás, számomra mégis úgy tűnik, inkább csak az elmúlt húsz évre jellemző nyelvi eufemizmus vagy tabu, egyre jobban terjedő divat a „pénz” szó kerülése. A nyilvános beszédben úgy helyettesítjük be más fogalmakkal, mint korábban, a honfoglalás előtt élő eleink tették a medve, a szarvas vagy a farkas igazi, máigikus, és a kerülés miatt mára feledésbe merült neveivel. Ma már legfőljebb otthon mondjuk, hogy nincs pénz valamire, a közbeszédben inkább forráshiányt említünk, esetleg finanszírozási problémát, a támogatás elmaradását, tökehiányt. Egy sajtótájékoztatón a legritkább esetben hangzik csak el a bűvös „pénz” szó. Ettől persze semmivel se lesz több pénzünk, viszont kifejezésre juttathatjuk a pénz nagyúrunk való alávetettségünket.

A koldulórendek egyik szembeszökő újdonsága épp ezzel kapcsolatos volt: szembehelyezkedtek a XIII. század egyre pénz-központúbbá váló világával. Szent Ferenc egyenesen az ördög ürülékének nevezte a pénzt, és bár követői a történelem folyamán sokszor buktak el a mindenkori korszellem elleni küzdelemben, a kolostorok pénzgazdálkodását a szerzetesek nagyon szigorú módon szabályozták, különösen az obszervancia előretörése után.

Ez a körülmény minden lelkesítő nagy-szerűsége ellenére nem nagyon kedvezett a nagy kolostori könyvtárak létrejöttének, viszont segítette az értékes könyvek megmaradását. A ferences szerzeteseknek saját tulajdonukban lévő könyveik nem lehettek, amit maguknál tartottak, csak használatba – „ad usum” – kapták előljáróiktól, legkésőbb haláluk után min-

den könyv visszakerült a kolostor könyvtárába, de a barátok általában már elhelyezésük vagy új feladatuk, munkájuk esetén megváltak korábbi könyveiktől. Így jöhetett létre a Gyöngyösi Ferences Könyvtár, amely hányatott történelmünk miatt az egyetlen olyan bibliotéka Magyarországon, amelyik ugyanabban a helységben megszakítás nélkül működött a későközépkortól napjainkig.

A gyöngyösi ferences könyvtár nem a gyűjtemény nagysága vagy a kötetek páratlan értéke miatt egyedülálló – bár ezek a szempontok sem elhanyagolhatóak, hanem mert az állomány organikusan, a szerzetesek által ténylegesen használt könyvekből gyarapodott. Más régi könyvtárak többnyire egy nagy alapító, könyvgyűjtő mecénás jótéteményeiből, és így az ő érdeklődésének, állományalakító törekvéseinek eredményeként jöttek létre, Magyarországon főleg a XVIII-XIX. században. A Gyöngyösi Ferences Könyvtár azonban nem ilyen. A XVIII. századtól a kolostor gazdasági iratai között vannak ugyan adatok a tervszerű vásárlásokra és kötete-

tésekre is, de az állomány nagyobbik része a ténylegesen használt könyvekből áll, ezért a gyűjtemény rendkívül alkalmas arra, hogy következtetéseket vonjunk le a korájukor-későközépkor kolostori művelődési állapotaira vonatkozóan.

A gyöngyösi kolostor középkori könyvtáráról persze nagyon keveset tudunk biztosan, mai formája elsősorban az ezerhétszázas évek első felének eredményeként alakult ki: Wrancsics Ferenc házfőnöksége alatt a rendház asztalos testvére, Oszler Liborius új polcokat, könyvszekrényeket készített, olyanokat, mint a szécsényi és valószínűleg a füleki kolostor számára is. Mintái ismeretlenek, a fennmaradt bútorokból azonban világosan látszik, hogy nem a legfrissebb könyvtári divatokat vagy trendeket, a főúri vagy monasztikus rendi gyűjtemények berendezéseit utánozta, hanem inkább a régi, középkori kolostori könyvtárak könyvszekrényeit. Talán éppen csak lemásolta a régi gyöngyösi könyvtár bútorait, amelyeket eredetileg nem a ma látható teremkönyvtári elrendezésben helyeztek el, hanem – szintén a régebbi minták nyomán – kis szerzetesei cellákban. Többek között e miatt is egyedülálló a könyvtár berendezése. Sajnos a könyvtár 1976-os – és mindmáig látható – kialakításakor e körülményeket nem vették figyelembe: a bútorokat inkább a hazai barokk bibliotékák mintájára alakították át és rendezték el teremkönyvtárszerűen. Ezzel azonban

legalábbis csorbult igazi érdekessége, a középkori vonásokat megőrző és sajátosan koldulórendi jellege.

1755-ben három könyvkötő testvér, Boshadt Timót, Kamliger Egyed és Juniper testvér hozzáláttak az elrongyolódott kötések felújításának. A munka több évig tartott, és bár sok száz középkori kötés és jó néhány Trident előtti liturgikus pergamenkódex semmisült meg vagy alakult kötéstáblává munkájuk „mellékhatásaként”, mégis bámulatra méltó a compactorok gondossága és körültekintése. Pótolták a hiányzó lapokat vagy laprészeket, óvatosan vágták körbe a könyveket, és munkájuk tartósságát az azóta eltelt két és félszáz év fényesen bizonyította. Mai értékben kifejezve legalább száz millió forint nagyságrendű lehet ingyenes munkájuk.

Nem csoda, hogy – hozzáértő testvérek hiányában – ilyen mértékű ráfordítás egészen mostanáig nem volt a könyvtár történetében. Ekkora összeg előteremtése nagyon nehéz; a modern kori koldulás, pályázatírás nélkül nem is lenne rá mód. A könyvtár látogatóinak, kutatóinak és öreinek tehát igen nagy öröm, hogy Uniós támogatás megszerzésével a kolostor és a könyvtár mintegy 112 millió forintos támogatásról kapott ígéretet 2010-ben a házfőnök, Kárpáti Kázmér sikeres pályázatával.

Persze egy ilyen értékes gyűjteménynél szinte nincs az a pénz, amit ne lehetne

elkölteni. Mivel a pályázati kiírás idegenforgalmi fejlesztésre vonatkozott, ehhez kellett alkalmazkodnunk. A kapott összeg legnagyobb részét a könyvtár egyes köteteknek, főként a középkori magyar irodalom két kiemelkedő alakjának, Temesvári Pelbárt és Laskai Osvát munkáinak restaurálására fordítjuk, hiszen ez egyedülálló kollektiója a könyvtárnak és nagyon alkalmas az önálló bemutatásra is. A magyar ferencesek a XVI-XVII. században előszeretettel használták rendtársuk homiliavázlatait, ezért különösen sok Hagenauban, Párizsban Lyonban nyomtatott ősnymtatvány- és antikva Stellarium, Pomerium és Biga salutispéldány maradt fenn Gyöngyösön. Reményeink szerint e mellett még jó néhány kritikus állapotú ősnymtatvány restaurálására, a kiállítótér és könyvtár felújítására és audio guide rendszerrel való felszerelésére is lesz mód.

Bár a könyvtár történetével foglalkozók általában teljesen különálló intézményként kezelik a gyűjteményt, valójában 1950-ig a bibliotéka a rendház részeként működött, és a rendszerváltás után ismét rendi kezelésbe került. Így aztán a könyv-

tár „turisztikai fejlesztése” most is a kolostor egészével együtt lehet teljes. Az elnyert támogatásból a középkori épület-együttes egyéb értékei is megújulnak. Megszépül a kolostor kvadruma, ahol gyógynövénykertet alakítanak ki és díszkutat emelnek Kiss Szaléz, a város ferences vértanúja emlékére, akinek boldoggá avatása folyamatban van. A felújítás a kolostor egyik szárnyában működő autista központot is érinteni fogja. Méltó emlékhelyet alakítanak ki a saját kérésére a szentély alatt eltemetett kuruc vezér, Vak Bottyán tiszteletére. A felújítási, korszerűsítési és akadálymentesítési munkálatok a szentélyt, a templomhajót és a gótikus sekrestyét, valamint annak háromszáz éves műemlék bútortát is érintik.

Aki az elmúlt években Gyöngyösre látogatott, biztosan észrevette a ferences templom és kolostor méltatlanul lerongyolódott állapotát. Az elnyert pénzből sajnos minden nem oldható meg, de valami legalább elkezdődhet.

Fáy Zoltán

Magyar Ferences Könyvtár Gyöngyösi
Műemlékkönyvtára

ÚJDONSÁG

Marton József és
Bodó Márta (szerk.)

Ezeréves múltunk.
Tanulmányok az
erdélyi egyházmegye
történelméről

Szent István Társulat,
Verbum

Budapest, Kolozsvár,
2009.

ÚJDONSÁG

Bernád Rita
(szerk. és ford):

Egyházi gyűjtemények
szolgálatában. A gyulafe-
hérvári millenniumi
konferencia
tanulmánykötete

Verbum

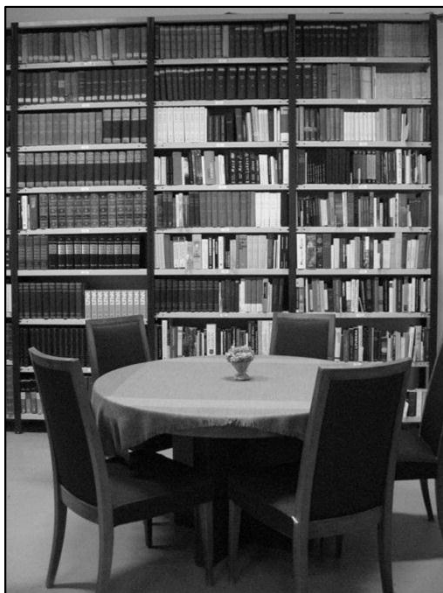
Kolozsvár, 2010.

Czékli Béla ismertetőjét ezekről a könyvekről a Magyar Sion folyóirat legújabb számában olvashatják.

TIZENÖT ÉVES

A DEBRECEN-NYÍREGYHÁZI RÓMAI KATOLIKUS
EGYHÁZMEGYEI LEVÉLTÁR ÉS KÖNYVTÁR

A két gyűjteményből álló intézményt Bosák Nándor, a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye első püspöke alapította 1995 december végén.

A levéltár nyilvános magánlevéltárként, a könyvtár korlátozott nyilvánosságú szakkönyvtárként működik. Nem önálló jogi személy. Fenntartója a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye.

A levéltárban őrzött iratok mennyisége 40 iratfolyóméter, évköre: 1737 – 1995. A teljes anyag középszinten rendezett. Jól kutatható. Kutatáshoz segédletek állnak rendelkezésre.

A könyvtár fő gyűjtési köre: vallástudomány, katolikus teológia (biblikum, patológia, erkölcstan, dogmatika) vallási néprajz, történelem és egyháztörténet, történelmi segéd- és rokontudományok – főleg magyar nyelvű – irodalmát foglalja magába.

Az állomány nagysága kb. 18.000 db könyv (közte számos kolligátum) és 412 féle, 92 folyóméter időszak kiadvány. A gyűjteményben 7 db atikva található. Úgynevezett régi könyv 849 darab van állományba véve. A könyvtár állománya vásárlás, ajándékozás és igen ritkán papi hagyaték révén gyarapszik.

A könyvtár teljes (becsült) állományának 80,6 %-a feltárt és elektronikus katalógusban off-line kereshető. A feldolgozott állományban a művek nyelvek szerinti megoszlása: magyar (80%), latin (9%), német (7,3%), egyéb nyelvű (angol, francia, lengyel, orosz, román stb.) (3,6%)

A könyvtár olvasótermében (mely levéltári kutatóterem is egyben) kb. 2.500 kötetes kézikönyvtár áll az olvasók, kutatók rendelkezésére. Az olvasótermi férőhelyek száma: 4.

A könyv- és levéltár Debrecenben, a Szent József Gimnázium Kollégiumának épületében működik. Gyűjteményünket szeretettel ajánljuk a Tisztelt Kutatók figyelmébe.

Takács József

Debrecen-Nyíregyházi Római Katolikus
Egyházmegyei Levéltár és Könyvtár

AZ UNITASRÓL

<http://www.unitas.hu/>

Megtisztelő feladatra kért fel Baranya Péter elnök úr, hogy a hírlevél most megjelenő számában néhány biztató szót írjak az Unitasról.

A Kecskeméti Református Egyházközség Könyvtárának vezetőjeként a napokban jeleztem az elnök úrnak csatlakozási szándékunkat a közös katalógushoz. A tavalyi évben még nem voltak meg a lehetőségeink a kapcsolódáshoz, de két nyertes pályázatnak köszönhetően júniusra sikerül megvalósítani azt a technikai fejlesztést, ami megkönnyíti számunkra a csatlakozás lehetőségét.

Mint az EKE egyik tagkönyvtárának képviselője a kezdetektől fontosnak tartottam egy közös katalógusnak a létrehozását. Visszaemlékezve, mikor először belecsöppentem az Egyházi Könyvtárak Egyesülésébe, mindjárt egy nagy feladattal kellett megbirkoznunk. Közös rendeztünk az egyesület 10. jubileumi konferenciáját a Kálcsai Főszékesegyházi Könyvtár és a helyi piarista rendház munkatárasaival. Nagy élmény volt a közös munka, melyben sikerült megtapasztalni az együttműködést, a barátságot, ami azóta is töretlen közöttünk. Ekkor kaptam igazán képet erről a színes kavalkádról, amit a különböző felekezeti gyűjtemények és a benne munkálkodók képviselnek. Évről évre

megtapasztaltam, hogy jó együtt lenni, továbbképzéseken, kirándulásokon részt venni, ismerkedni. Hiába vagyunk nagy múltú könyvtár, de az elmúlt évtizedek veszteségeiként, megnyugtató volt segítséget kérni és kapni olyanoktól, akik előbb járnak a fejlesztésekben, korszerűsítésekben, mint mi. Figyelemre méltó volt évről évre megtapasztalni az egyesületen belül azt a haladó szellemiséget, ahogyan próbáljuk közösen legyűrni azokat a hiányokat, elmaradásokat, amelyek az elmúlt

évtizedek alatt felgyülemleltek. Fontos lépéseket tettek az egyházi gyűjtemények, hogy a lelkészeket, papokat könyvtáros végzettséggel rendelkező szakemberek váltsák fel. Igyekeztek a régi épületek korszerűsítésére, technikai, informatikai fejlesztésére, valamint állományuk teljes feltárása-

ra, közzétételére.

Ahogy annak idején az Egyesülés létrejöttkor, úgy most a közös katalógus elkészítésénél közös összefogásra volt / van / lenne szükség. Ahogy az Unitas honlapján (www.unitas.hu) is olvasható a portált az Egyházi Könyvtárak Egyesülése szervezésében az Egyesülés és a csatlakozott könyvtárak közösen szerkesztik és tartják fenn azzal a szándékkal, hogy bemutassák a hazai és határon túli magyar egyházi, felekezeti könyvtárakat. 2010

őszén kezdte meg működését a honlap és ez idáig 13 gyűjteményen lehet keresni. Könyvtárunk nem rendelkezik saját honlappal, ezért a már évek óta feldolgozásra került anyag keresetősége igen bonyolult az érdeklődők, kutatók, olvasóink számára. Ezért is támogattuk, hogy valójában meg ez a közös katalógus, hogy a már feldolgozásra került anyagunk könnyebben hozzáférhetővé váljon. Fontos kihangsúlyozni azok számára akik nem rendelkeznek önálló honlappal, hogy ez nem kizáró ok a csatlakozáshoz. Az Unitas honlapja olyan lehetőséget kínál, hogy egy helyen lehet ismeretet szerezni egyházi és felekezeti könyvtárakról, történetükről, szolgáltatásaikról, nyitva tartásukról.

Egyszerű kezelhetősége, gyors és pontos keresést eredményez, nemcsak a könyvtá-

rosoknak, kutatóknak, az egyházi irodalom iránt érdeklődőknek, hanem az olvasók számára is. Kiemelendő, hogy egy nagyon szép és igényes kivitelezésű honlap sikeredet, köszönet illeti mindazokat,

akik ebben részt vettek. A design híven tükrözi és kifejezi küldetésünket, feladatainkat, valamint betekintést enged kicsit magányos világunkba.

Olyan könyvár képviselőtében aki még nem, de hamarosan már igen – tagja lesz ennek a közös katalógusnak,

mindenkit arra biztatok, hogy ne késlekedjen és társuljon ehhez a remek kezdeményezéshez.

Bán Magdolna
Kecskeméti Református Egyházközség
Könyvtára

Keresés a katalógusban

☒ Egyházi Könyvtárak Közös Katalógusa

☒ Evangélikus tagkönyvtárak

☒ Görög Katolikus tagkönyvtárak

☒ Református tagkönyvtárak

☒ Római Katolikus tagkönyvtárak

Szerző

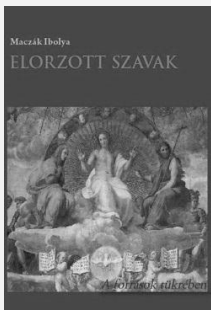
Cím

Megjelenés

Tárgyszó

Keresés Törlés

ÚJDONSÁG

Maczák Ibolya:

Elorzott szavak:
Szövegalkotás
17–18. századi
prédikációkban

Pázmány Péter
Katolikus Egyetem

Budapest, 2010.

ÚJDONSÁG

Amedeo Cencini:

*A Fiú Ielkülete
a szerzetesképzés
menete*

L'Harmattan,
Sapientia Szerzetesi
Hittudományi Főiskola

Budapest, 2010.

EGYSÉGBEN AZ ERŐ

BLOGBEJEGYZÉS AZ UNITÁSRÓL

Amikor tavaly júniusban Székesfehérváron jártam az Egyházi Könyvtárak Egyesületének éves gyűlésén, még csak szó volt arról a portálról, amely egy egységes webes platformot kíván létrehozni az egyházi könyvtárak részéről. Emlékszünk a leckére? Közös katalógus, információs felület, bemutatás, interakció stb. TÁMOP, hány millió is volt? Sok, ugye. Ilyen modul, olyan kiegészítő, ilyen egyeztetés, olyan program.

Van egy rossz hírem: az egy dolog, hogy egy kvázi külsős hóbörög arról, hogy mekkora hülyeség az egész ügy, ahogy van, de amikor egy "szimpla" NKA-támogatásból csinálnak egy olyan csilivili portált, amilyenről általában csak azért nem álmodoznak a könyvtárosok, mert nem tudják, hogy lehet ilyet, akkor az gáz. No nem nekem, hanem azoknak, akik majd be akarják bizonyítani, hogy jól költötték el azt a pénzt. És ennyivel nem lesz egyszerű elszámolni.

Szóval az UNITAS a hat magyar történelmi egyház 20+ könyvtárának Drupal alapú információs portálja (figyeljétek

élet és könyvtár

meg a polkorrekt fejlcet, ahol az egyházak logói folyamatosan rotálódnak randomban), ahol Bodza-alapú közös

katalógus (lehet, hogy mégis miből lesz a cserebogár? – nagyon jól néz ki a katalógus) és mindenféle egyéb csemege várja a tisztelt olvasót és könyvtárost.

Amit én nagyon hiányolok, azok az RSS hírsatorna a hírekre és a katalógusra (amit pedig nem lehet már bonyolult aktiválni), az erre alapuló hírlevelet, a református és az unitárius híreket, egy rendes fórumot, egy YouVersion-hoz hasonló Biblia-(fel/át/meg)olvasó appot (vannak alapok hozzá), integrációt a már létező eszközökkel (Firefox kereső kiterjesztés, Zotero, Delicious, Wikipédia stb.) meg egy fejlesztői blogot. Ja, meg persze hogy költöztessék át az egész egyesületi oldalt az új portálra. Sokkal jobb lenne.

Tanulság: néha éppen a legkonzervatívabbnak tartott társaság tudja a legjobban lelépni a többit, továbbá, hogy meglátjuk, hogy még mi lesz ebből. Remélem, valami nagyon jó dolog. Bigup.

Takács Dániel

Budapesti Ügyvédi Kamara Könyvtára

ÚJDONSÁG

Hermann István és Karlinszky Balázs (szerk.)

Megyetörténet : egyház- és igazgatástörténeti tanulmányok a Veszprémi Püspökség 1009. évi adománylevele tiszteletére

Veszprémi Érseki és Főkapitalani Levéltár

Veszprém Megyei Levéltár

Veszprém, 2010.

NÁZÁRET ISKOLÁJA

részletek BARSÍ BALÁZS írásából

„<A názáreti ház iskolája. Tudniillik az evangélium iskolája, amelyben elkezdjük megismerni Krisztus életét. Itt válik ugyanis számunkra világossá annak az útja-módja, hogy hogyan juthatunk el könnyen annak felismerésére: kicsoda is Krisztus?> (VI. Pál pápa) [...]

Amikor nekünk valami idegen Isten világából, kinyilatkoztatásából, annak lehet az az oka, hogy nem értjük, nem fogjuk fel az értelmét, de legtöbbször ne az értelmünkkel, hanem az akaratunkkal van a baj. Öntudatlanul is vonakodunk elfogadni, hogy a szent isteni megtestesülés hatással van életünkre, és egészen át akarja azt formálni. Ösztönösen félünk a megtestesülés názáreti következményeitől, mert el kellene hagynunk megalomániás eszményeinket saját nagyságunkról, terveink nagyszerűségéről, és el kellene fogadnunk a hétköznapiok csendjét. Egész Európa megriad ettől,

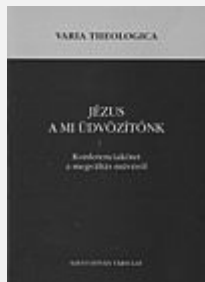

és inkább visszatér bálványisteneihez, melyeket szolgálni sokkal egyszerűbb. De milyen igényes az olyan isten szeretete, aki érettünk valóban emberré lett: növekedett, fejlődött, csendben haladt a saját útján. Ezek nélkül Jézus nem lett volna igazi ember.

Lehet, hogy egészen vallásos életszemléletünk hamis. Mi azt gondoljuk, hogy valami nagy dolgot kell tennünk, valami fontosat és jelentőségteljeset kell végbevivnünk. Igen, dolgoznunk kell, kamatoztatni talentumainkat, képességeinkhez mérten építeni Isten városát a földön, de Názáret arra tanít, hogy végső soron Isten nem azt várja tőlünk, hogy nagy műveket alkossunk, [...] hanem egyszerűen azt, hogy szentek legyünk. Nem jó emberek, becsületes polgárok, feddhetetlen jellemek – szentek.”

(Názáret iskolája : elmélkedések az Úr Jézus rejtett életéről / Barsi Balázs. - Sümeg : Barsi, 2004.)

ÚJDONSÁG

Kránitz Mihály és
Puskás Attila (szerk.):
Jézus a mi üdvözítőnk
: konferenciakötet a
megváltás művéről

Szent István Társulat

Budapest, 2010.

ÚJDONSÁG

Fedeles Tamás:

Püspökök, prépostok,
kanonokok
Fejezetek Pécs közép-
kori egyháztörténetéből

Szegedi Tudomány-
egyetem Történeti Inté-
zet, Középkori és Kora
Újkori Történeti Tanszék

Szeged, 2010.

PROGRAMAJÁNLO

ERDÉLY EZERÉVES PÜSPÖKSÉGE

A gyulafehérvári Szent Mihály székesegyház és érseki palota régészeti kutatása, helyreállítása

Kiállítás a székesegyházról és
Mudrák Attila fotóiból

Időpont:

2011. március 5 - június 13.

Helyszín:

Esztergomi **Keresztény Múzeum**

Nyitva tartás: hétfő-kedd: zárva
szerda-vasárnap: 10-17 óráig

További információ: www.keresztenymuzeum.hu
+36 33 413-880; keresztienymuzeum@vnet.hu

PROGRAMAJÁNLO

Az ALÁZAT, mint bibliai paradigma

Előadó:

BÁCSKAY KÁROLY
evangélikus biblikus prof.

Időpont:

2011. április 5. 17 óra

Helyszín:

Sapientia Főiskola Könyvtára
1052 Budapest, Piarista köz 1.

A belépés ingyenes!
Minden kedves vendégünket
meghívunk egy csésze teára!

További információ: www.sapientia.hu

Kedves Kollégák!

Továbbra is kérjük az egyházi könyvtárak munkatársait, hogy küldjenek az intézményükben, egyházmegyéjükben megrendezésre kerülő programokról, egy-két mondatos figyelemfelkeltő írást, az események időpontjának és helyszínének megadásával. Fontosnak tartom, hogy értesüljünk a könyvtárainkban zajló sokoldalú munkafolyamatokról.

Nagyon köszönjük a beérkező könyvajánlókat, melyeket továbbra is örömmel fogadunk!

Címünk:

*Sapientia Könyvtára
biblio@sapientia.hu*

A kiadvány változatlan formában és tartalommal szabadon terjeszthető, felhasználható, nyomtatható, sokszorosítható és korlátozás nélkül közzétehető!

Kiadja: Egyházi Könyvtárak Egyesülése

Szerkesztő: Zsohovszky Márta, Tegzes Béla

E-mail: biblio@sapientia.hu

Telefon: 1-486-4421